СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 85. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 12-го КВІТНЯ 1951. No. 85. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 12, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПРЕЗ. ТРУМАН ЗВІЛЬНИВ ГЕН. М'АРТУРА З УСІХ ОБОВ'ЯЗКІВ КОМАНДАНТА; ГЕН. РІДЖВЕЙ ІМЕНОВАНИЙ ГОЛОВНИМ КОМАНДАТОМ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

ГЕН. ДОГЛЕС МекАРТУР І ГЕН. МЕТЬЮ Б. РІДЖВЕЙ під час останньої зустрічі на фронті в Кореї.

РОЗБІЖНІСТЬ ДУМОК ЩОДО ДАЛЕКО-СХІДНЬОЇ ПОЛІТИКИ — ПРИЧИНОЮ РІШАЛЬНИХ ЗМІН

Вашингтон, 11. квітня. — Сьогодні вранці президент Труман, як головний командант збройних сил Злучених Держав Америки, звільнив ген. Доглеса Мек Артура з усіх його обов'язків командування на Далекому Сході, признаючи рівночасно на його місце ген. Метью Ріджвея. Президент заявив, що він відставив ген. Мек Артура „з глибоким жалем", прийшовши до висновку, що ген. Мек Артур „не є в стані дати цілосердечну піддержку політиці уряду Злучених Держав і Об'єднаних Націй в справах, які належать до його урядових обов'язків". У відповідному наказі до ген. Мек Артура, президент Труман говорить: „Я дуже жалую, що моїм обов'язком як президента і головного команданта збройних сил Злучених Держав припало заступити Вас як головного команданта Союзних Держав, головного команданта Об'єднаних Націй і командуючого генерала армії Злучених Держав на Далекому Сході. Своє командування Ви маєте передати негайно генерал-лейтенантові Метью Б. Ріджвеєві. Вас уповноважнюється видати такий наказ, який є необхідний для довершення бажаної подорожі до місця, яке Ви виберете. Моя причина до Вашого заступства буде проголошена до загального відома рівночасно з переданням Вам цього наказу і вона подана в наступному посланні". Рівночасно з цим секретар оборони, ген. Джордж С. Маршал, наказав в імені президента генералові Ріджвеєві перебрати всі командні пости, з яких звільнено ген. Мек Артура. Командування Восьмою Армією на фронті в Кореї, яке досі занімав ген. Ріджвей, передано ген. Джеймсові Ван Флітові, що командував американською військовою місією в Греції під час недавньої війни проти червоних. Безпосередньою причиною звільнення ген. Мек Артура був його лист до конґресмена Мартіна, лідера республіканської меншости в Палаті Репрезентантів, в якому ген. Мек Артур рекомендував використання національно-китайських військ для відкриття — „другого фронту" на китайському континенті та цілий ряд інших заходів, що діяметрально противорічать політиці уряду, скерованої на льокалізацію корейської війни. Після подібних попередніх виступів, ген. Мак Артур мав виразне доручення подібні свої політичні заяви узгіднювати з держав- з державним департаментом, — чого він не послухав. В своїй заяві до відставки ген. Мек Артура, президент Труман вияснює: „Повна і енергійна дискусія в справах краєвої політики є вітальним елементом в конституційній системі вільної демократії. Проте, основним є, — що військові команданти мусять бути керовані політикою і вказівками, виданими їм в спосіб, передбачений нашими законами і Конституцією. Ці міркування зокрема обов'язують в критичних часах. Місце ген. Мек Артура, як одного з найбільших наших командантів, є запевнене в історії. Нація винна йому довг вдячности за віддану і виїмкову службу, яку він віддав своїй країні на постах великої відповідальности. Я повторюю свій жаль з конечности до акції, до якої я вважаю себе змушений в цій справі".

Про відставку ген. Мек Артура повідомлено з Білого Дому на зібраній надзвичайній пресовій конференції сьогодні в 1-ій годині вночі, в тому самому часі, як ген. Мек Артур повинен був дістати наказ президента Трумана. Рівночасно з цим з Білого Дому проголошено таємні доручення ген. Мек Артурові в справах його політичних виступів, яких ген. Мек Артур не послухав. В цій хвилині немає жадних коментарів від ген. Мек Артура, що від 5 років був справжнім володарем Японії та який відіграв рішальну ролю в далекосхідній війні. Президент Труман, звільняючи ген. Мек Артура з його посту, уповноважнює його переїхати в таке місце, яке він сам собі вибере. Ген. Мек Артур є поза Злученими Державами вже від приблизно 15 років і за той час він не приїздив навіть на відвідини. В останніх вістках з Токіо подається, що рішення президента Трумана та відклик ген. Мек Артура там були великою несподіванкою для всіх та викликали потрясаюче враження. Американська преса, проголошуючи рішення президента Трумана, віддає велику увагу безприкладним заслугам ген. Мек Артура в його службі своїй країні і своєму народові.

НЕБЕЗПЕЧНА ЛЕГКОДУШНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ

ОСТОРОГА ДИРЕКТОРА МОБІЛІЗАЦІЇ

Вашингтон, 10 квітня. — Директор Бюра Мобілізації Оборони Чарлс Вилсон заговорив крізь радіо до нації, щоб вона позбулася теперішнього настрою самовдовілля у переконанні, що потуга Америки буде розбудована без натуги населення. Навпаки, твердив він, американський нарід має перед собою велетенське завдання, а саме серед незвичайних обставин втримати економію в належнім стані. „Нам треба звернути увагу, щоб комірне і ціни і платні не скакали вгору, бо інакше не стане грошей, коли, по заспокоєнні особистих потреб, прийдеться нам підтримати оборонні змагання. Оборонні контракти виконуються кожного місяця приблизним коштом чотирьох біліонів долярів, а справжня продукція мусить зрівнятися з видатками".

Не зважаючи на недавне запевнення, що Америка осягнула чуда в воєнній підготові, Вилсон остеріг, що настрій легкодушности є небезпечний. Саме тепер нація мусить зрозуміти „необхідність йти вперед енергійно, рішучо й обєднано" — „Не думайте, що я хочу вас залякувати; ви знаєте основні факти так, як я їх знаю. Страшна тінь переходить понад землею. Упродовж коротких дванадцяти років щезала одна держава по другій поза Залізною Заслоною: Латвія, Литва, Естонія, Польща, Румунія, Болгарія, Чехословаччина, Альбанія, Східна Німеччина, частина Фінляндії, Китай, і половина Кореї — разом одна третина земного ґльобу з вісімсот мільйонами населення" — пригадував мобілізатор. З уваги на те, кожен з нас мусить щось жертвувати для оборони країни. „Якщо я маю виконати інструкції президента і жити в згоді з моїм сумлінням, мушу відложити набік мої особисті справи і надіюся, що інші зроблять те саме", сказав він у заключенні.

АКТОР ГЕЙДЕН ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО КОМУНІЗМУ

Вашинґтон. — Стерлінґ Гейден, загально знаний фільмовий артист і колишній вояк у морській піхоті, заявив перед конґресовою комісією неамериканських діянь, що він був членом Комуністичної партії від червня до грудня в 1946 р. „Це було найглупше і найнерозумніше діло, яке я зробив у моєму житті..., одначе я не кажу, що мене туди затягнули. Я пішов самий, добровільно" — признався він. Він сказав теж, що таких як він є тисячі і вони повторять тепер такі самі історії як він. Підчас тригодинних допитів він щиро виявляв життєві переходи, називаючи по імені кап. Варвика Томкінса з Парамавнт студії в Голивуді й інших „зірок" як комуністів.

ЗАКОНОПРОЄКТ З ПЕРЕДБАЧЕННЯМ КАРИ СМЕРТИ ДЛЯ ШПИГІВ

Вашинґтон. — Сенатор Герберт Р. О'Коннор зголосив законопроєкт, який уможливить наложення смертної кари на шпигів, які допустяться шпигунства проти Америки в мирних часах. Сенатор признає, що його бил внесений підо впливом опінії федерального судді, Ирвинґа Кауфмана з Ню Йорку, який видав присуд смерти на Розенберґів за шпигунство, поповнене ще за воєнних часів. Якщо засуджені були б поповнили цей злочин за мирних часів, то їхня найвища кара була б двадцять років тюрми.

За виявом прокуратора Ирвинґа Сейпола з Ню Йорку федеральний уряд приготовляє більше судових процесів проти шпигів з Комуністичної партії.

ВІДСТАВКА МЕК АРТУРА ВЕЛИКОЮ НЕСПОДІВАНКОЮ

Токіо, 11. квітня. — Рішення президента Трумана звільнити ген. Мек Артура з посту головного команданта на Далекому Сході поділала несподіванкою грому не тільки на аліянтський далеко - східній штаб, але й на загальну опінію. Політичні розбіжності між ген. Мек Артуром і Вашинґтоном тут були відомі, але ніхто навіть не припускав, що президент Труман може рішитися на такий важливий крок, як відставка довголітнього команданта, авторитет якого в цій частині світу, подібно як і в самих Злучених Держав є незрівняно великий, що ще тільки збільшився після останніх перемог в Кореї. Наказ президента застав ген. Мек Артура в його приміщеннях в місцевій американській амбасаді в год. 3-тій після полудня, як генерал був на своєму, звичайному в тій порі, відпочинку. Від нього самого ще немає жадних коментарів і теж невідома його реакція на це повідомлення. Тільки штабові офіцери висловили думку, що теперішнє рішення президента Трумана — коштуватиме йому програну при найближчих виборах. Ген. Мек Артур ще останнього понеділка відбув нараду зі секретарем армії, Френком Пейсом, та висловив побажання висилки дальших контингентів військ на Корею.

СЕНАТ УХВАЛИВ ЗАКОН ПРО БУДОВУ ОБОРОННИХ МЕШКАНЬ

Вашингтон. — Сенат ухвалив бил для сфінансування побудови мешкальних домів в околицях, де приміщені фабрики для продукції оборонних предметів. Будову можуть вести урядові бюра і приватні підприємства, на які можна буде дістати кредит. Загальна сума кредитів виносить півтора біліона долярів. Частина грошей призначена на виріб „передфабрикованих" домів, які можна легко перевезти з фабрики складовими частинами на будівельні парцелі. Приватні будівельні підприємці не будуть могли користати з федеральних позичок з „Федерал Гавзінґ Адміністрейшен".

АЛІЯНТИ ЗАДЕРЖУЮТЬ ІНІЦІЯТИВУ В КОРЕЇ

Токіо, 11 квітня. Впродовж вчорашнього дня бої на корейському фронті розгорталися головно в районі резервуару Гвачон, де червоні почали ставити запеклий спротив. Заповідається можливість більшої битви. Саме місто Гвачон, положене в стратегічній долині ріки Пухан, було вчора евакуоване червоними військами, що зайняли тепер стратегічні позиції в поблизьких горах. Аліянтські війська все ще держать в своїх руках повну ініціятиву дій на фронті, невпинно посуваючись вперед. З огляду на можливість розвитку великої битви в районі резервуару Гвачон, аліянтське командування наказало загострення передачі вісток з фронту. Поінформовано тільки, що аліянтські сили замкнули долину ріки Пухан від південного заходу аж до берегів резервуару і теж з півдня та зі заходу наступають на головні стратегічні позиції ворога. Тільки до обмежених дій, головно патрульних, приходило на інших секторах фронту. В багатьох випадках цілком не було контакту з ворогом, що продовжує відступ. Аліянтська авіяція концентрувала свої атаки на центральний фронт та на воєнні об'єкти у ворожому запіллі. Теж вчора в повітрю появлялися ворожі літаки совєтського виробу. О-

БУДУЮТЬ ВОЄННІ БАРИКАДИ НА МОСТАХ

Ню Йорк. — На великих міських мостах уставляють електричні прожектори, барикади з колючого дроту й інші охоронні прилади, потрібні до оборони мостів перед можливим саботажом. Цю програму започаткувало Федеральне Слідче Бюро, а її виповнює департамент прилюдних робіт, який має нагляд над 49 мостами, вільними від мита. Програма є тільки однією частиною загальної діяльности цивільної оборони під доглядом міського директора оборони Артура Валандера. — Окремо йде праця над обороною мостів, від яких побирають мито і які стоять під наглядом нюйорської портової влади. Там уставляють теж подібні прилади, як на міських мостах. Ідеться про те, щоб місто, на випадок війни, не буде відрізане від світу.

МОЖЛИВІСТЬ КОНФЕРЕНЦІЇ „ВЕЛИКОЇ ЧВІРКИ" БЕЗ ПОРЯДКУ НАРАД

Париж, 11. квітня. — З огляду на безвиглядність виходу з „мертвої точки" в нарадах заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, що мали б підготовити порядок нарад для майбутньої конференції чотирьох міністрів, тут видвигається думку, що конференція міністрів могла б евентуально відбутися теж без попередньо прийнятого порядку нарад. Діло в тому, що тепер вже теж французький і британський представники прийшли до переконання, що совєтський представник свідомо саботує та продовжує наради і не виявляє найменшої охоти до компромісу в основних справах. На вчорашніх нарадах, що ними проводив Громико, совєтський заступник міністра закордонних справ, ніхто з делеґатів вже навіть не мав охоти забирати слово і наради відложено. В справі цеї конференції виїхав на наради з державним секретарем Ачесоном у Вашинґтоні американський міністер у Франції, Чарлз Болен, і власне з його поїздкою зв'язується ще надію, що американський представник може запропонувати зустріч міністрів без попередньо встановленого порядку нарад.

БРИТАНІЯ ЗА ДОПУЩЕННЯ ЧЕРВОНОГО КИТАЮ ДО ЯПОНСЬКОГО ДОГОВОРУ

Вашингтон, 10 квітня. — Великобританія піддала думку Злученим Державам, щоб допустити представників комуністичного Китаю на переговори при складанні мирового договору з Японією. Зокрема британський уряд зажадав, щоб Америка переслала китайському урядові в Пейпінґу нарис договору для передумання, а теж, щоб Америка взяла до уваги остаточне передання острова Формози Китаєві. Під „Китаєм" розуміє лондонський режим Мао-Це-Тунґа, бо Британія признає його за правний уряд. Як підставу до такого кроку супроти китайського режиму подає Лондон аргумент, що треба червоним китайцям дати нагоду відкинути договір. Як підставу до віддання Формози Червоному Китаєві бере Британія Каїрську Декларацію з 1 грудня 1943.

ПАЛАТА УХВАЛИЛА ЗАГАЛЬНИЙ ВИШКІЛ ТІЛЬКИ ЯК ПРОГРАМУ

Вашингтон. — Палата репрезентантів злегковажила останній апель секретаря оборони Джорджа К. Маршала і спротивилася перевести негайно засади загального військового вишколу. За те палата ухвалила поправки до цього законопроєктту, які мають на меті поставити на належній висоті звичайний військовий вишкіл, а залишити загальний вишкіл тільки як програму, над якою треба буде призадуматися в майбутності. Дальша військова сила впродовж трьох років полягатиме на дотеперішній бранці. Зрештою прийнято поправки до так званого „Законопроєкту Бардена", в якому сказано, що до військової служби мають бути покликувані молодці у віці 19 до 26 років на 26 місяців, хоч адміністрація пропонує покликати до служби молодь у віці 18 років. Такий бил ухвалив уже сенат.

Секретар оборони Маршал висловив своє невдовілля з дотеперішніх ухвал палати і побоювання, що загальний військовий вишкіл буде так обмежений, що в ньому залишиться мало що з засад, на яких він побудований.

В АМЕРИЦІ

- **Повна палата репрезентантів одобрила** ухвалу комісії, щоб зменшити новий приділ на „Голос Америки" на 90 відсотків. Замість $97,500,000 ухвалено тільки $9,533,000.
- **Світові наради молоді** відбудуться в днях 5-16 вересня в університеті Корнелл, у стейті Ню Йорк. Надіються участи 500 молодих осіб з 40 країн. Наради звісні під назвою: „Генеральна Асамблея Світової Асамблеї Молоді".
- **Головою релігійної секти Мормонів вибраний** 77-річний Дейвид О. МекКей. Його попередник Алберт Смит помер 4 квітня.
- **Гостем у президента Трумана** був у вівторок бельгійський прем'єр Йосип Фоліян. На обіді в Домі Блер були приявні члени кабінету, конґресмени й дипломати. Обід відбувався саме в часі, коли Конґрес зменшив приділ з Пляну Маршала для Бельгії у відплату за затримання бельгійським судом американських фондів, призначених для Греції.
- **Гідразина** — це назва нової хемічної матерії для огрівання ракетових літаків. Це американська військова тайна. Тепер найшли спосіб дешевого виробу гідразини сонячною лямпою.

І.Р.О. ПРО КРИТИЧНУ ФАЗУ ПЕРЕСЕЛЕНЧОЇ АКЦІЇ

Женева, 10 квітня. Генеральний директор Міжнародної Організації для Втікачів, Доналд Кінґслі, заявив вчора на сесії Ради ІРО, що повільність у видаванні американських віз готова позбавити можливостей переселення до Злучених Держав навіть тих 60,000 скитальців, що вже мають завірення від американських спонсорів. Згідно з його твердженнями переселенча акція до Злучених Держав увійшла тепер в свою критичну фазу з огляду на те, що американський переселенчий закон діятиме ще тільки до кінця червня і він не бачить можливостей, щоб до того часу можна було той закон вповні використати. Вправді, з Вашинґтону неофіціяльно інформується про можливість продовження закону до кінця року, але як довго цього не зроблено, на це годі розраховувати. В реєстрі ІРО є ще 224,150 втікачів в Европі і з того ще 94,000 могло б скористати з можливостей переселення до ЗДА, якщоб закон був продовжений та якщоб американські громадяни і їх допомогові агенції забезпечили передбачені законом завірення на працю і мешкання. Директор ІРО звернув теж увагу на безвиглядне положення тих, які не зможуть скористати з переселення та які постійно потребуватимуть допомоги. ЗУАДКомітет, як відомо, почав тепер окрему кампанію збірки фондів на „Великодню Писанку", що мали б йому вможливити більш інтензивну допомогову і переселенчу кацію в цьому критичному часі.

ВИСТУП ПРОФ. СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО НА СТУДЕНТСЬКІЙ „АСАМБЛЕЇ ОН"

Мілвокі. В дні 31-го березня тут в Маркетському університеті відбулася своєрідна студентська „Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй", на якій було заступлених 35 країн, в тому й Україна, яку репрезентувало трьох студентів з Риверсайд Гайскул. Перед зібранням виступив професор історії на Маркетському університеті, д-р Роман Смаль-Стоцький, що характеризуючи теперішню добу, твердив, що це власне молодь, молода генерація, має вирішити вибір між волею або поневоленням людини.

НАЛАДНУЄТЬСЯ ОБОРОННА СПІВПРАЦЯ НА БАЛКАНАХ

Атени, 11 квітня. З встановленням нормальних стосунків між Грецією і Югославією, тепер поступово починає наладнуватися теж тісніша оборонна співпраця між Югославією з одного боку, а Грецією і Туреччиною з другого, не зважаючи на ідеологічні розходження між ними. Ще немає жадного формального договору, яким вітальну для оборони Балканів співпрацю цих трьох країн нормовано б, але в столицях цих країн не скривається таких побажань та доброї волі під цим оглядом. Це виходить виразно з останнього пресового інтерв'ю грецького премієра Венізельоса, який заявив, що „тісна співпраця між Грецією, Югославією і Туреччиною є одною з найголовніших передумов успішної оборони Балканів". Премієр Венізельос потвердив, що на підставі існуючих договорів Британія і Злучені Держави мають право вдержувати свої бази в кожній частині Греції.

В СВІТІ

- **Комуно-китайські „добровольці"** в повних військових формаціях беруть тепер участь вже теж в комуністичній війні проти Франції в Індо-Китаю.
- **270,000,000 долярів ухвалив** індійський парлямент на оборонні видатки країни.
- **Комуно - китайський „сталін"**, Мао Це-тунґ, вже від місяця є хворий і його заступає секретар комуністичної партії, Лію Шао-чі — повідомляють з дипломатичних джерел.
- **Досі тільки 2%** з поранених американських вояків в Кореї вмерло, тоді як 98% вилікувано.
- **Націоналістичні партизани** на китайському континенті вбили впродовж останніх місяців 7,000 большевиків і 1,000 взяли в полон — повідомило національно-китайське міністерство оборони.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГОТУЮТЬСЯ ДО НОВИХ ПОДІЙ

В останньому числі подали ми надіслані вісті про консолідацію розбитої — як пишеться у польських газетах — на групи і групки польської еміграції у часі, коли світ своїть перед новою війною. Під тим самим кутом заслуговують на увагу намагання російської еміграції до такого ж об'єднання, як це передає „Новое Русское Слово" з 9. квітня 1951., у своїй кореспонденції з Мюнхену. Ці останні інформації цікаві для нас головно тим, що у зв'язку з ними обговорювано справу будучої Росії та що на об'єднання російської еміграції впливав, як пишеться у кореспонденції, дуже сильно — „американський хазяїн". Хоч ці справи ще й нині обвиті серпанком таємничости, проте фактом є, що якась „акція" ведеться та що „хтось" асигнує на це фонди.

Виходило б, що ініціятива до об'єднання російської демократичної еміграції в Европі, вийшла властиво з Америки. З Америки прибув до Европи „американський хазяїн", що підготовлював у тій цілі з'їзд представників демократичної російської еміграції, який відбувся в днях 15-23 січня у Фюссен, біля Берхтесгадена. Ясно, що це об'єднання комусь потрібне, що воно розраховується на те, що може незабаром прийти до війни з СССР, а тоді об'єднаній російській демократичній еміграції припала б важлива роля заговорити до народів Росії й сказати їм, що їх жде, як сталінський режим буде поваленний.

Отже ініціятором цеї акції має бути Американський Комітет для співдії у визволенні Росії. Склад цього комітету держиться в таємниці, але до нього мали б належати такі загально відомі американські журналісти, як Юджін Лайонс, Генрі Чемберлін і Луї Фішер. Цей останній уже довший час перебуває в Европі і є у тісному зв'язку з російськими емігрантами. Кермував цілою Конференцією у Фюссені, оплачував всі її видатки і поводився „як хазяїн" — Спенсер Вилйемс, уповноважений Американського Комітету. Нюйорська „Ліга боротьби за народну свободу" вислала на Конференцію в Фюссені двох делегатів: Б. І. Ніколаєвського і Д. Ю. Даллїна. Але „хазяїн" запротестував проти участи Даллїна в нарадах Конференції, бо, мовляв, він „американський громадянин".

З повідомлення виходить, що делегатів різних російських демократичних організацій не так легко було погодити. Найбільшу ролю відгравали: „Союз боротьби за свободу Росії" — (С. П. Мельгунов), „Національний - Трудовий Союз" (Байдалаков), себто російські солідаристи, та „Союз боротьби народів Росії" (Б. Яковлев), себто власівці. Найтяжче було їм прийти до згоди щодо „національного питання". Але якраз тут „рішальну ролю" відіграв, виходило б, „американський хазяїн", натискаючи на делегатів та постійно порозуміваючись з Ню Йорком і Вашингтоном, то з „різними американськими властями". Інтересно, що власівці видвигнули як розв'язку національного питання самоозначення аж до відокремлення для усіх народів СССР. За таку розв'язку заявилась теж і Нюйорська Ліга. За „єдину сім'ю народів Росії" були солідаристи. Одначе „американський хазяїн" домагався, щоб в деклярації, яка мала бути ухвалена покласти натиск на „сепаратистичні тенденції", від чого відмовились солідаристи і покинули наради, але вернулись незабаром, як тільки „хазяїн заявив", що хто відмовляється від цеї акції, той не користатиме з ніяких допомог... Так постав „Русский Демократичний Комітет", який підтримуватиме тепер у зв'язку з Американським Комітетом і від нього діставатиме матеріяльну допомогу.

Все це ще не є точно провірене і окутане таємничістю, але акція ця не така, щоб не звертати на неї уваги і нам, вже хоч би тому, що діло мається з „американськими хазяїнами" та з будуччиною СССР.

Вашингтонська Декларація

Під датою 6 квітня 1951 р. появився новий політичний документ міжнародного значення, який зветься „Вашингтонська Декляpація". Цю Декларацію підписали міністри закордонних справ 21 американських республік, які з'їхалися на конференцію „Ради Організації Американських Держав" у Вашингтоні. Наради тривали два тижні, в часі яких обговорювано важливі справи, з'ясовані в резолюціях під спільною назвою „Вашингтонської Декляpації", на вступі якої якої сказано таке:

З уваги, що:

Теперішнє зібрання скликано з цеї причини, бо відчувалась потреба скорого діяння республік нашої півкулі в справі спільної оборони проти агресивної діяльности міжнародного комунізму;

Ця діяльність нехтує засаду невмішування, яка глибоко закорінена в наших Америках, заколочує спокійне життя народів нашої півкулі і стає загрозою для волі й демократії, на яких основані їхні установи;

Усі згадані республіки ствердили формальними актами й умовами свою волю співпрацювати проти всякої загрози або агресії проти миру, безпеки і територіяльної недоторканости чи незалежности котрієбудь з них;

Така співпраця не зможе бути успішною, якщо вона не буде вестись у дусі правдивої гармонії і згоди;

З огляду на спільну небезпеку теперішня хвилина є сприятлива для потвердження між-американської солідарности;

Ця небезпека стає серіознішою внаслідок деяких спільних і економічних чинників;

У зв'язку з цим останнім заходом тепер більше ніж колинебудь потреба придумати способи для поправи життєвих відносин народів нашої півкулі; і,

З другого боку, в часі різних дій для оборони півкулі й її установ, не можна спускати з ока істотних прав людини, святочно проголошених американськими республіками;—

отже з уваги на те все четверте зібрання нарад міністрів закордонних справ проголошує:

1. Сильну постанову американських республік залишитися постійно об'єднаними, як духово так і матеріяльно, підчас теперішньої необхідности або в обличчі будької агресії або якоїсь загрози проти них.

2. Поновне ствердження віри американських республік в ефективність засад, вміщених в Чартері Організації Американських Держав і інших між-американських умов для втримання миру й безпеки в нашій гемісфері, щоб боронити себе проти всякої агресії; щоб наладнати свої непорозуміння мирними способами; поправити життєві відносини своїх народів; піднести їхній культурний і економічний поступ і забезпечити пошану для основних вольностей людини і засад суспільної справедливости як підстав їхньої демократичної системи.

3. Своє переконання, що сильна підтримка діяння Об'єднаних Націй це найсильніший спосіб для втримання миру, безпеки й добробуту народів на підставі сили права, справедливости і міжнародної співпраці.

В повищім уступі до резолюцій містяться, як показується, цілі засади діяльности на найближчу мету, а способи, якими це має бути осягнене, подані в чотирьох резолюціях, які обіймають по кілька уступів, зазначених порядковими цифрами.

Перша резолюція говорить про підготову до оборони американських республік і підтримку діяння Об'єднаних Націй; друга про міжамериканську військову співпрацю з покликанням на давніщі міжамериканські умови й конференції; третя резолюція говорить про посилення внутрішньої забезпеки зі спеціяльною згадкою про збереження й оборону демократії в Америці. Тут згадується про ухвалу ч. 6. з другого зібрання нарад, в якій засуджено кожну систему, яка змагає до здавлення політичних і цивільних прав, а зокрема діяльність міжнародного комунізму або якоїсь іншої тоталітарної доктрини. Ця резолюція найдовша з усіх, мабуть тому, що саме комунізм, чи радше оборона проти нього, дали притоку до скликання теперішньої конференції.

Четверта резолюція говорить про економічний розвиток країни. Ця справа виринає на денний порядок кожного міжамериканського з'їзду, бо вона наболіла від довгого часу і є головною причиною поширювання нездійснимих і неправдивих обіцянок міжнародного комунізму.

На практичне виконання ухвалених резолюцій треба підождати. Тоді покажеться їхня вартість.

Микола Чубатий

Чи український нарід має щераз самоозначуватися?

Нюйорській доповіді гарвардського російського історика проф. Михайла Карповича та її доповненню російським соціял-демократом Рафаїлом Абрамовичем, як теж живій дискусії з боку українців, надано в нашій пресі більшого значення та відзначено виступи обох російських гостей, як рідких лібералів в окремій статті „Свободи" під загол. „Україна і Росія". Але що важніше: обидвом російським дискутантам надано однобічну кольоризацію. Вони оба остаточно, з деякими застереженнями, коли йдеться про Абрамовича, мали висловитися за правом українського народу ще раз голосуванням заявити, чи він хоче відірватися від Росії, чи залишитися в російським ярмі, як тягло на службі російського погонича.

Проф. Михайло Карпович належить до поступовіших істориків Росії в тому розумінню, що не перечить існування окремого українського народу і в урочистих хвилинах признає йому право самоозначитись. Ніколи і ніде не заявив він, що український нарід вже самоозначився і має право бути сам паном своєї долі і господарем на рідній землі. Проф. П. Карпович спільно з проф. Юрієм Вернадським, російським істориком українського походження, саме тепер видають велику кількатомову історію Росії, в ідеологічну основу якої положили нову націоналістичну російську ідеологію — евразійства. Україну вважають за один із тих східно-слов'янських народів, що творять одну політичну російську державну націю.

Евразійство це нова науково-політична струя, що постала на еміграції серед російських націоналістів, які є прихильниками великої російської імперії, що получила б культурно й політично в одно европейську та азійську Росію, як одну природну цілість. Творцями евразійства став російський князь Трубецкой та наш „землячок" з Чернигівщини проф. Савицький. Евразійці це політична струя, що готовиться по большевиках перенести владу в Росії, хоч слід признати, що большевики вже тепер сами багато із ідей евразійців перейняли й реалізують.

Правдою є, що на Конгресі Інтелектуальної Свободи польський журналіст Ришард Врага та проф. Карпович поставили спільне внесення на прийняття України в члени тої організації, але сталося це аж тоді, коли американець проф. Бирнгем, у формі ультиматума домагався рішучого позитивного вирішення членства України в Конгресах за Інтелектуальну Свободу.

Другий росіянин, Рафаїл Абрамович, російський соціял-демократ, мабуть походженням з України, своє політичне кредо аж надто ясно та маркантно виложив в своїм органі „Соціялістичеський Вестник" за січень 1950. Там, у статті „Черговання ворогів", він виразно заявив, що Сталінові можна закидати всі злочини, але одного йому закинути не можна, а саме, щоб він розбивав Росію. Навпаки, його велика заслуга перед родиною, що він зберіг цілість Російської імперії. Думаємо, що це політичне кредо вистачає, щоб зрозуміти широкість його заяви про право українського народу на самоозначення з тим застереженням, що він та його партія резервує собі право на українській землі агітувати проти усамостійнення України, себто — проти української держави.

Це тільки доповнення до характеристики обох доповідачів. Та аргументи, які наводили оба доповідачі про єдність України та Росії в Київській Русі та важність Переяславського договору насувають думку, що й ліберал Михайло Карпович і соціяліст Абрамович не вийшли у взаєминах українсько-російських поза перші місяці 1917 року. Відомо, що в перших днях російської революції — російські вчені підносили ці самісінькі арґументи проти визволення України: єдність обох племен в старій київській Русі та важність Переяславського Договору для України. — Російський ліберал — проф. Струве навіть написав тоді окрему книжечку про важність для України Переяславського Договору, на яку мусів проф. Михайло Грушевський реагувати виданням свого насвітлення Переяславського Договору.

Саме вплутування української справи в ту нетру старих історичних аргументів вказує, що російські доповідачі не брали під увагу того всього, що сталося по році 1917, себто не брали під увагу того, що український нарід не потребує наново самоозначуватися, бо він не тільки найвиразніше вже самоозначився але, що більше, своє святе право бути незалежною нацією боронив та окупив такими мільйоновими жертвами, як ніякий другий нарід на світі.

Український нарід Третім та Четвертим Універсалами самоозначився як державна нація. — То саме зробила Західна Україна 1. листопада 1918 р., а Карпатська Україна 15. березня 1939. Акт 22. січня 1919 зясував збірну волю цілої української нації як самостійної державної нації. Проголошені акти самоозначення України боронив український нарід на всіх землях України такими героїськими зусиллями та такими жертвами, що це право не може бути нікимздрібкою доброї волі ставлене в сумнів. Нищення українського селянства, основної частини нації, голодом, нищення Української Автокефальної Церкви та Української Католицької Церкви як релігійних масових організацій української нації, нищення інтелектуального українського світу по 1930 р., як виразника української духовости, це все такі розторощуючі аргументи, що більше рішучого вияву своєї волі ніякий нарід дати не може.

Слід ствердити, що в засаді навіть і большевики не перечать того факту, ясного як світ. І вони по окупації України узнали в засаді Українську Самостійну Націю; і навіть створюючи Совєтський Союз вони в конституції все визнавали формальні рямці неоспорюваного права України на державну націю. І по другій світовій війні, впроваджуючи Україну до Об'єднаних Націй, чи даючи Україні власний державний прапор, вони в теорії узнали, що український нарід вже виконав своє право самоозначення. Інша справа, що під тими формами завжди крилася, і далі криється, брутальна московська окупація. Проте большевики, як політичні реалісти, ще вважають, що не можна формально заперечити факту, що український нарід самовизначився. Ця справа нині вже не є справою дискусії і по нашій думці п. Рафаїл Абрамович непотрібно готовиться зі своїми товаришами їхати в Україну аґітувати проти існування української нації на його власній землі. На Україну він може поїхати тільки або як ґубернатор окупанта Москви, або як льояльний громадянин України.

Слід вкінці заторкнути ще одну справу — практичного застосування самого самоозначення народів, тимбільше, що основою української політики все було та нині є демократичне право самоозначення народів. Як його одначе розуміти? Чи воно означає, що український нарід чи й взагалі кожен нарід, в конкретнім випадку — народи бувшої Росії, мають знов голосувати чи вони є самостійні нації, чи ні. Чи мають нині естонці, литовці, латиші та інші народи Росії голосувати чи вони мають бути самостійні держави на випадок упадку большевицького режиму? Цеж нонсенс!

Право самоозначення признає кожному народові на своїй основній території створити власну державу без голосування і ані одна нація на світі від часів Вилсона не стала вільною шляхом голосування цілого народу. Народи постають вільними самочинно, виявом своєї динамічної волі, яку приймається як факт. Навіть Атлантійський Чартер не говорить про свобідне встановлення уряду демократичним шляхом, а не самої нації. Натомість Атлантійський Чартер в своїй другій точці говорить про приділення сумнівних територій до тої че другої держави шляхом вияву волі населення.

Практично засада голосування відноситься до територій сумнівних, до'якої держави вони мають бути приділені. В конкретних випадках України та Росії право самовизначення мабуть мусіло б бути застосоване чи українські та мішані території на схід від кордонів винішньої Української Радянської Республіки мають увійти до України, чи ні, чи Бесарабія мала б увійти до України чи ні. Самоозначенням мали б вирішити свою державну приналежність прикордонні дрібні території поміж Польщею і Україною, Угорщиною та Україною, Румунією та Україною, Білорусю та Україною. — Тільки в таких справах дотепер в міжнароднім житті було примінюване голосування; як на Шлезьку, Мазурах, Сарщині, Тешинщині тощо. Було б нище національної української гідности навіть дискутувати на тему голосування, чи український нарід має бути вільною нацією та застановлятись над тим, хто мав би право голосування і т. п.

Зрештою підсування самої ідеї, щоб український нарід голосував, чи хоче бути самостійною нацією — є політичним хитрунством, яке хоче звести українську справу в нетрі дискусій Об'єднаних Націй, різних політичних митарств та торгів. Свобідні нації не постають торгами, а тільки таким динамічним виявом своєї волі, як усуває всяку потребу голосувань та дискусій. Не інакше було й буде теж і з самостійною Україною. Річ природна, що український нарід все склонний свої дрібні прикордонні спори зі сусідами вирівнювати демократичним способом та з узглядненням волі населення, згідно з другою точкою Атлантійського Чартеру.

Дмитро Галичин, заст. голови УКК.

ДІЯЛЬНІСТЬ У. К. К. В 1950 РОЦІ

Звіт, виголошений на річних нарадах повного збору Українського Конґресового Комітету Америки в днях 17—18 березня 1951.

4)

3. Міжнародня акція

Свою міжнародну акцію в користь української визвольної справи вів УККомітет через — ПАУКонференцію, як теж безпосередньо, головно в поодиноких міжнародних організаціях, як Об'єднані Нації, Комітет Вільної Европи і т. п.

Під час останньої сесії Генеральної Асамблеї створено окрему Комісію, яка мала допильнувати відповідних зв'язків та інтервенцій. Комісія приготовила і поширила між делегаціями О. Н. брошуру „Факти про Україну", а представник ПАУК і УКК, п. Шумейко, нав'язав цілий ряд контактів і опісля передав Генеральному Секретареві відповідний меморіял в українській справі, що теж мало свій відгук в американській пресі.

Передано відповідний меморіял Комітетові Вільної Европи та нав'язано з цим Комітетом відповідний контакт.

Пороблено цілий ряд практичних заходів для контакту з відповідними репрезентаціями балтійських та інших поневолених Москвою народів.

Загальні справи

Крім цих точно означених завдань, УККомітетові доводилося займати становище та полагоджувати цілий ряд припадкових справ, зв'язаних чи то з нашою громадою, чи українськими людьми і українською справою як такою. Деякі з цих справ:

УККомітет проголосив заклик для вшанування геройчної смерти команданта УПА, ген. Чупринки-Шухевича. Відповідні маніфестації відбулися в Ню Йорку, Филаделфії, Шикаго, Дітройті, Рачестер, Бофало, Ютика та інші. Старанням УККомітету була внесена про смерть Чупринки відповідна заява до Конґресового Рекорду.

Видано окреме проголошення, встановляючи всегромадські святкування українських історичних роковин: — Свято Державности і Соборности 22-го січня, Шевченківські Роковини і Листопадову Річницю.

Відбито з Конґресового Рекорду і поширено 50,000 розкидок в справі народовбивства і 50,000 в справі смерти Чупринки.

Надруковано і поширено 100 тисяч летючок в справі української національности при переписі населення.

В порозумінні зі ЗУАДКомітетом поведено відповідну акцію для призвання української національности в урядових паперах.

В порозумінні з цим же Комітетом ведено загальну правну оборону задержаних на Елліс Айленд новоприбулих українців.

Адміністраційні справи

УККомітет, при цілій своїй широкій і багатобічній активності, вдержує тільки скромний адміністраційний апарат, зложений з двох платних урядників. З кінцем минулого року та у зв'язку з розсилкою відбиток заяв сенаторів Лімена і Смита треба було затруднити деякі допомічні сили.

Видано 12 обіжників для Відділів, а теж інформаційні листи, разом на 29,240 сторінках.

Висновки

Цей звіт аж ніяк не вичерпує багатобічної діяльности УККомітету в звітовому часі, даючи тільки загальний її перегляд та підкреслюючи важливіші справи. Характеризуючи загально цю працю, — треба ствердити, що:

1. В звітовому часі УККомітет виявив без сумніву найбільше ініціятиви і виконав найбільшу працю за ввесь час свого існування. На це склались без сумніву теж сприятливіші для такої праці обставини.

2. Найбільше закцікавлення і уваги серед американських і міжнародних кол українською справою здобувано інформаціями та фактами про боротьбу українського народу проти большевизму, зокрема фактами з визвольної боротьби Української Повстанчої Армії.

3. Не зважаючи на обставини та на великі зусилля УККомітету і чималі його успіхи, леди відносно правильного розуміння і ставлення української визвольної проблеми в державному департаменті все ще не проломані. Це виявляється в різних офіціяльних заявах, в політиці „Голосу Америки", в напів-офіціяльній організації „Вільна Европа", — яка веде пропаґанду за звільнення сателітських країн, не заторкуючи справи визволення України, як теж балтійських країн.

4. Вироблені та закріплені впродовж багатьох років російські впливи, ворожі до української визвольної справи, все ще завважують в поодиноких проявах американської закордонної політики. Проте, відрадним явищем треба вважати такі мужні виступи, як заява колишнього республіканського кандидата на президента Злучених Держав — Геролда Стассена, який виразно і недвозначно заявився за необхідністю розвалу совєтсько-російської тюрми народів та встановлення справді самостійних, суверенних і демократичних держав з поневолюваних нею сьогодні країн, в цьому в першу чергу України.

Такі голоси є сьогодні ще рідкісні і УККомітетові необхідно докласти всіх зусиль, щоб вони стали справді однодушним голосом цілої Америки, її народу і уряду. Нам треба не тільки продовжувати, але й постійно розбудовувати та поширювати наші видання в англійській мові, збільшити наші особисті інтервенції, здобувати дальших приятелів між американцями та всіми способами і засобами популяризувати в американському світі українську визвольну справу.

Одною з найбільш пекучих потреб під цим оглядом треба вважати необхідність зорганізування та відкриття відповідного Бюра УККомітету у Вашинґтоні, що повинно стати першим і головним завданням УККомітету на найближчу мету. При цьому необхідно дальше закріплювати і консолідувати нашу внутрішню єдність та розгортати щораз ширшу політичну акцію теж через наші відділи і центральні Комітети в поодиноких місцевостях.

В звітовому часі УККомітет багато виконав і багато досягнув. Але ще більші і ще трудніші завдання стоять перед ним. Ми переконані, що УККомітет може подолїти тим завданням і може виконати свою велику місію на цій землі в цю критичну добу людської історії, якщо він знайде повне зрозуміння серед всього нашого загалу та дістане від нього повну і беззастережну моральну і матеріяльну піддержку. — Найбільшою моральною піддержкою для УККомітету в цій відповідальній праці було б повне об'єднання всіх американсько-українських громадян та їхніх інституцій і організацій, об'єднання не паперове але ділове, як це говориться в „Зверненні Воюючої України до всієї української еміґрації". Ця моральна піддержка прийшла б теж рівночасно з матеріяльною, якщо б кожний американський українець і українка та всі американсько-українські інституції, виконали свій громадський і патріотичний обов'язок та зложили свій Національний Даток до Українського Народного Фонду УККомітету.

Сенатор Смит, рекомендуючи втягнення до Конґресового Рекорду думок голови УККомітету, проф. Добрянського з приводу смерти головного Команданта УПА, ген. Чупринки-Шухевича, висловлені на вшануванні його світлої пам'яті на одній із маніфестацій — додав

(Закінчення на ст. 4.)

Українська наука на службі визволення нації

(Річні Звідомлення з діяльности Наукового Товариства ім. Шевченка, зложене місто-предсідником Товариства та головою його Американського Відділу д-р Миколою Чубатим, на Публичнім Засіданню НТШ в Ню Йорку, 11. березня 1951 р.)

(3)

Наукова діяльністть А. В. НТШ в Ню Йорку була зосереджена в наукових засіданнях, де наші члени обговорювали проблеми, над якими тепер працюють, або реферували готові вже до друку праці, що могли б бути видані, якщоб були відповідні на те гроші. Після доповідей ведено над даною проблемою дискусію.

З обсягу історії обговорено такі проблеми:

Др. Я. Падох: „Провідні ідеї карного права княжої України".

Д-р М. Андрусяк започаткував дискусію на тему „Назва України", яку продовжував **д-р П. Ковалів.**

Д-р М. Чубатий на двох засіданнях обговорював нові наукові погляди на відношення України до Риму й Візантії.

В. Шугаєвський говорив про торговельні зв'язки України з італійськими республіками на основі знахідки венецьких монет в Україні з XIII-XIУ ст.

Д-р В. Січинський реферував на одному засіданні свій „Словник мистців України", що має 4 тисячі гасел, а на другому засіданні говорив про „Євангелію В. Тяпинського" з 1562 р., доказуючи його велике значення для історії мистецтва.

М. Чировський, молодий економіст, розгорнув найвідповіднішу систему господарства в майбутній Україні.

На одному засіданні прочитано доповідь д-ра І. Розгона: „Висока освіта й високі школи в Україні".

З обсягу філології: д-р К. Кисілевський реферував свої нові критерії до діялектології української мови, а саме історично - генетичний принцип. На другому засіданні подав синтетичний нарис філологічної вартости праць І. Верхтацького.

Д-р В. Лев обговорював фонеми Г-Ґ в літературній мові, які вимагають окремих знаків, а на іншому засіданні подав нарис української літератури на еміґрації в Німеччині. Врешті на третьому засіданні зазнайомив членів із своєю працею над бібліографією видань НТШ.

С. Гординський видвигнув низку лексикальних та ритмічних проблем в „Слові про похід Ігоря", доказуючи, що його ритміка народна і стара.

Проф. К. Меннінґ виказав на поемах Шевченка і Франка структуральні трудноці в перекладанні на англійську мову.

Д-р Р. Смаль-Стоцький інформував про славістику в З-ДА.

З ділянки математики: Д-р О. Андрушків говорив про відкриття ірраціонального числа та поняття безконечности, що його довершив Пітагор. На іншому засіданні представив свою методу розв'язки питання про положення коренів полінома.

Нормально всі праці, реферовані на наукових засіданнях, повинні бути друковані в виданнях Т-ва. Брак гроша спиняє це. Неможливість друкувати наукові праці знеохочує науковця до дослідчої праці, бо він бачить, що його труд безуспішний, а надто щасливіші дослідники можуть випередити його. Тому, щоб бодай частинно дати задоволення українському дослідникові, Управа Американського Відділу НТШ постановила видавати неперіодично в англійській мові т. зв. „Діяння" (Просідінґс) кожної секції, де будуть подані головні тези реферованої праці й дискусія. В той спосіб буде бодай закріплений за автором його власний погляд.

Управа Американського Відділу НТШ складається з таких членів: предсідник: д-р Микола Чубатий, що є рівночасно містоголовою Головної Управи, заступник предсідника д-р Володимир Січинський, скарбник: о. Лев Чапельський, секретар: д-р Я. Падох. Члени Управи: д-р Роман Смаль-Стоцький, д-р Микола Шлемкевич; контроля: д-р Лев Добрянський, д-р Лука Мишуга, д-р Матвій Стахів. Виконний директор: д-р Кость Кисілевський, бібліотечний референт: д-р Василь Лев.

Доходячи до кінця звіту, хочу торкнутися низки справ, які хвилюють Громадянство, бо є насвітлювані тенденційно та незгідно з дійсним станом. На сторінках преси видно нині доцільну пропаганду рекламувати одну, чи другу установу, її справжні, чи здогадні осяги.

НТШ не думає йти тим шляхом. Тому я вважаю моїм обов'язком використати цю нагоду на цьому річному прилюдному засіданні НТШ та поінформувати Громадянство про кілька болючих справ на культурному відтинку, а саме:

I. Справа Культурної Ради

Ще в 1949 р. поважна група громадських діячів звернулась до НТШ з проханням, щоб воно взяло на себе обов'язок зорганізувати Українську Культурну Раду, що думала б над порядкуванням усіх культурних справ американських українців, бо єдиний авторитет НТШ зможе завести лад на культурному відтинку. НТШ скликало 1949 р. широку громадську анкету в цій справі. Анкета доручила Науковому Товариству зорганізувати при своїй Управі Українську Культурну Раду, зложену з представників громадських неполітичних установ. Я заступав думку, щоб Українська Культурна Рада була окремим тілом. Все ж таки виконуючи волю громади, ми зладили проєкт правильника, а я особисто нав'язав контакт з представниками культурних установ з-поза НТШ. Ми відбули конференцію, на якій я пояснював правильник, на підставі якого представник НТШ мав тільки збережену ролю предсідника. Стрінувши неприхильну поставу тих кол до проводу НТШ в Українській Культурній Раді, НТШ уважало свою ролю в цій справі закінченою.

2. Справа зужиткування Культурного Фонду

Відомо, що IУ. Конґрес американських українців виніс постанову про Український Народний Фонд, який мав би бути зужитий на три цілі: політичну оборону українського народу, гуманітарну допомогову акцію та на справи культури. Представником політичної акції Конґрес установив Український Конґресовий Комітет, гуманітарної ЗУАДК, культурної НТШ.

На підставі порозуміння представників українсько - американських центральних установ признано на справи культури 10% Українського Народного Фонду, які виплачуються до каси НТШ, що дало в першому році існування Народного Фонду суму $8,150. На що були зужиті ці гроші?

Ухвалою Конґресу ці гроші були призначені на справи **культури,** а не на адміністрацію, чи розбудову нових установ, яких число напевно зросло б в десятки без дійсної часто потреби та користи для української культури. Супроти великанських потреб української культури на вигнанні ця сума така мала, що її найбільше доцільне зужиткування є наказом національного інтересу. Зверталися до нас з пропозицією, щоб вибрати яку сотку культурників та поміж них розділити ту частину Народного Фонду. Яєне, що такий проєкт був би рівнозначний зі змарнуванням його, бо $40 чи $50 не багато принесе допомоги вченому чи письменникові. Краще гроші зужити на осередок української культури в Америці.

Управа НТШ порозумівалася з провідними людьми українсько - американського життя та спільно вирішила найменше половину тих грошей відкладати на фонд „Дому Української Культури" в Ню Йорку, а решту зуживати на найбільш пекучі потреби української культури як такої, а не орґанізацій. І дійсно більш ніж половину того фонду перенесено на окрему щадничу книжечку Дому Української Культури, який враз з іншими жертвами зріс уже до суми $5695. В тих грошах є княжа жертва на ту ціль гром. Семена Угорчака з Бруклина в Ню Йорку.

З фонду української культури досі користали: видавництво Української Енциклопедії, Український Вільний Університет, „Київ" як видавець „Слова о полку Ігоря", Українознавчі Курси в Ню Йорку, молодий вчений д-р Оришкевич на переклад на англійську мову його цінної праці „Польсько - українське пограниччя", що має бути друкована в американськім журналі. Цьогорічний фонд на цілі культури майже вичерпаний. Бажаним є, щоб відсоток на цілі культури в наступнім році з Народного Фонду був вищий, щоб міг заспокоїти найконечніші потреби української культури.

(Продовження буде).

ШКІЛЬНИЙ ВИРІБ УКРАЇНСЬКОЇ ДІВЧИНИ ПОДАНИЙ ДО ПРЕСИ

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Щоденник Джерзі Джернал з 4 квітня оприлюднює в довшій статті зміст шкільного виробу учениці „малого каледжу" Анни Злотовської, яка недавно приїхала як українська скитальничка і осіла в цьому місті. У шкільній композиції на годинні англійської мови Анна взяла за тему свої власні переживання і переживання своєї родини на Україні під Совєтами. Її опис дав притоку професорові Дж. Ґордонові Ікерові застановитися над долею інших під-совєтських громадян і тому подав до газети свої замітки, як теж і текст виробу своєї учениці.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЮТІКА, Н. Й.

Святочна Шевченківська Академія

Відділ Українського Конґресового Комітету у м. Ютіка, що заснований тут чотири місяці тому, поступово розгортає свою діяльність. Як уже повідомлялося в нашому часописі, відділові УКК вдалось налагодити систематичні радіопередачі в українській мові. 18-ого березня відділ УКК влаштував у м. Ютіка святочну академію пам'яти нашого Великого Кобзаря. Академію розпочав хор українців м. Ютіки співом „Заповіту". Вступне слово сказала пані Євгенія Єршківська, яка у двадцятип'яти хвилинній промові зуміла подати глибоку, змістовну і органічно побудовану доповідь. Відмітивши в першому реченні, що сьогодні українська громада святкує пам'ять свого Генія, Велетня Духа, Пророка, полум'яного патріота — українського трибуна Тараса Шевченка, доповідачка детально обґрунтувала слушність усіх цих властивостей нашого Великого Кобзаря і зробила висновок, що Шевченко є духовний батько всіх українців. „Тим дорогий нам культ Шевченка, що він об'єднує всіх українців, які розкидані тепер недолею на всьому світі, в одну сім'ю. А щоб гідно шанувати його пам'ять слід скрізь і завжди проводити в життя його три заповіді: учітеся чужому, а свого не забувайте, дбайте про найменших наших братів, що складають найбільші жертви своїй батьківщині, і любіте Україну „во врем'я люте, в свою останнюю минуту за Неї Господа моліть". І слухаючи цю змістовну доповідь, нам пригадувались годинні, півгодинні, а часом і двохгодинні доповіді, що були мукою і страхіттям різних Святочних Академій. Недаром державний секретар Ачесон, коли його запитала французька журналістка, скільки часу він витрачає, щоб підготувати десятихвилинну промову, відповів: — „два тижні" — „А для промови, що тривала б одну годину? — Певно теж одну годину" — відповів міністр. „А для промови, що тривала б дві годині?" — „О, до такої промови я зараз готовий — відповів державний секретар.

Повною несподіванкою для нас був виступ піяніста п. Савицького. Своєрідна інтерпретація „Жалібного маршу", написаного Лисенком до 27 роковин смерти Великого Кобзаря, відтінила чисто народне тло цього твору і вже ця перша точка характеризувала п. Савицького, як вдумливого піяніста високої кляси. Блискуче ж виконання другої точки, одного з найтяжчих для виконання Рахманіновського прелюда С-моль, показало, що ми дійсно маємо талановитого піяніста з своєрідною глибоко продуманою методою виконання. Не можна обминути й „Віденського концерту" О. Рідінза, що написаний для скрипки в супроводі фортепіяну, який виконала п. Звенислава Лукашевич в супроводі п. Савицького. Ця точка програми залишила дуже гарне враження своєю невимушеною трактовкою і академічною передачею партітури. З творів Шевченка були прочитані „Посланіє" і „Лічу в неволі дні і ночі". Перший, найскладніший для передачі твір Шевченка, прочитав досвідчений декламатор, другий твір прочитала маленька панна Кушнір. Дівчинка вклала стільки розуміння свого становища на чужині в змісті читаного твору, так захоплююче його продеклямувала, що нам тяжко сказати який з двох, так різних по віку декламаторів, зробив на нас більше враження. Крім першої точки „Заповіту", хор українців міста Ютіка проспівав ще „Думи мої" та „Реве та стогне" — муз. Лисенка і три пісні „Ой зійду я на могилу" та „Посію я коноплельки" — Лисенка і „Зашуміла ліщинонька" — Кошиця. Хочемо сказати, що невеликий хор українців м. Ютіка робить дуже симпатичне враження. Кожна виконана точка показує глибоке розуміння хоровим колективом відтвореної ним пісні.

Хор, дириґент і акомпаніятор є єдиним монолітом, що тут ще на сцені творить прекрасні зразки того, як повинна виконуватись наша пісня. Хочемо побажати цьому міцному тріюмвіратові, що так тісно зливаються в один творчий ансамбль, дальших успіхів у їх роботі.

Окремо мусимо спинитись на інсценізації поеми Шевченка „Катерина". Ми глибоко вдячні режисерові п. Запаринюк за вибір саме цієї перлини нашого Поета на Святочну Академію, бо якраз вона зразу ж знайшла стежку до сердець і душ — всіх присутніх. Ми перший раз бачили таку увагу і напруження з боку глядачів, що боялись пропустити хоч одне слово поета, яке неслось до них зі сцени. Тут треба відмітити, що повному успіхові цієї постановки, крім пані Запаринюк, яка грала Катерину, також спричинились гарні рецитатори поеми п. Л. Рохан-Тодор та Стефанія Чортна. Ця жіноча трійка так зіллялась гармонійно, що тяжко навіть було сприймати як окремі частини поеми приходили від уст одної з учасниць до другої. Також і у всіх картинах інсценізації треба відмітити єдність всього колективу виконавців. Успіхові немало спричинились гарно виконані п. Войтовичем фрагменти декорацій, а також гарна робота непомітних робітників сцени, що в їх руках знаходилась зміна декорацій, світлові ефекти та інше.

Святочна Академія пройшла з великим всебічним успіхом, шкода тільки, що екзекутива місцевого відділу УКК не подбала про більшу залю, бо заля православної громади, що розрахована не більш як на 200 осіб була заповнена вщерть і не могла вмістити всіх бажаючих відвідати Академію.

О. Т-ський

ДІТРОЙТ, Миш.

Т-во Українців Старших Віком

Дня 25-го березня ц. р. в 1-шій годині пополудні відбулися в бічній залі Українсько -Американського Осередка при Карпентер (на Сході) звичайні місячні сходини „Товариства Українців Старших Віком" під проводом Іллі Бойка — голови Т-ва. Прийнято нових членів і подано фінансове звідомлення зі стану Т-ва.

Т-во має на заході м. Дітройту 238 членів, а на сході 103. У касі Т-ва є $3,746.96.

Це допомогове Т-во, куди приймають в члени українців від 40 років життя вгору.

Т-во має в пляні закупити фарму, де могли б примістититися самітні старші віком члени Т-ва, щоб жити суспільним, товариським, майже родинним життям до смерти.

Доповідь „Сила Шевченкової поезії"

Дня 25-го березня ц. р. в год. 3:30 попол. відбулася заходом Культурно - Освітньої Комісії Федерації Ам. Українців стейту Мишиґен доповідь проф. Ол. Попова на тему „Сила Шевченкової поезії". Доповідач звернув увагу на прометеїзм нашого ґенія, на його сучасність для нас, на „лютість" його поезії (гнів, обурення, ненависть до злого, до ворогів), на його віру в живучість і могутність України, на його всесвітність, підкреслив і розібрав Шевченкову естетику (форму його поезії), а закінчив ствердженням, що Шевченко освітив нас національною свідомістю.

Черґові доповіді, заповіджені Федерацією, є: 1) Др. Софія Парфанович „Перспективи сучасної медицини", 2) Проф. І. Розгін „Продовження віку людини", 3) Інж. Роман Крохмалюк „Археологічні розкопки на руїнах катедри князя Ярослава Осьмомисла", 4) Др. Володимир Лисий: „Що таке політика?"

Закликається українців м. Дітройту відвідувати ці доповіді громадно, бо з них велика користь для слухачів!

Я.

ВЕЙН, Па.

Свято Тараса Шевченка серед робітників Велей Фордж — Військової Академії

В суботу 31 березня ц. р. при Військовій Академії м. Вейн, Па., українська громада робітників, колишн. діячів УНР — в 137 роковини народин та 90 р. смерти ґеніяльного кобзаря України — Тараса Шевченка — перевела святочну академію. На столі портрет Шевченка оповитий національною шовковою барвою. „Кобзар". Живі квіти.

Інж. Семен Чалишів звернувся до присутніх словами: „Сьогодні святкують Великого Кобзаря — на всіх материках, де лише б'ється українське серце. Ми так само приєднуємось до того Великого Серця, до тої великої святочної громади". Потім виголошено три невеличких реферати. „Культ вшанування пам'яти Великого Поета" — відчитав інж. Яків Танцюра.

„Шевченко надхненник соціяльних ляйтмотивів — за волю України" — реферат збудований на тлі Гайдамаччини — сказав проф. Олександер Рожновський.

„Сім світлих днів у житті Т. Шевченка" — на базі великого життєпису Ол. Кониського — „Тарас Шевченко — Грушівський, та подорож на Чернечу Гору" — виголосив о. К. Даниленко - Данилевський.

Продеклямовано: „Посланіє", „Холодний яр", та ще дещо.

Талановитий селянин-співак з Чернигівщини — Іван Ковальчук виконав тенорове сольо: „Зійшов місяць" та „Сподівались ми Шевченка".

Змістовні реферати; соковиті декламації, зворушливі співи — все це лягло на душу чистою творчою росою, відірвало на дві години від земного буденного, піднесло у вищі духовні сфери та посіяло братерською згодою до єднання в одну нову, вільну, велику українську сім'ю — ім'я якій — Українська Суверенна Держава.

Ще 11 березня у військовій каплиці за душу Шевченка була відправлена панахида, а о. К. Даниленко сказав проповідь: „Шевченко з Богом!"

Обидва рази, навколо імени великого національного Ґенія об'єдналися українці з усіх земель. Свята були соборними.

Дмитро Мельник

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

СПОРТОВЕ ПЕЛЬ-МЕЛЄ

УСК — Клівленд — С. К. Бартунек 5:2. — Тому, що клівлендські спортові рецензенти аж за сто років писатимуть про життя й успіхи свого клюбу, подаємо до відома вже тепер: в одну з березневих неділь 1951 р., наші клівлендські футболісти розгромили одну з найсильніших дружин стейту Огайо, С. К. Бартунек 5:2.

Тьфу, тьфу — щоб не наврочити!.. — Згаданий клівлендський УСК задумує цього року відбувати, двічі в тиждень, реґулярні футбольні тренінґи. Якщо клівлендці таку постанову винесли після концертів Капелі Бандуристів і Зої Полевської, тоді радимо всім нашим футболістам пильно ходити на концерти того роду. Там вони взнають, що шлях до всякого — отже й спортового мистецтва, зветься: тренінґ, тренінґ і ще раз тренінґ...

„Важка фізична праця" — є частинним виправданням спортовця, але тільки частинним. Бо 1) важку працю, при добрій волі, можна замінити легчою; 2) на світі завжди існували робітничі (і то які!?..) спортові клюби. Але ще не було такого чуда, щоб якась робітнича дружина йшла на змагання без тренінґу — і, при тому, мала претензії здобувати перші місця. Відповідні вправи на свіжому повітрі скріплюють організм, усувають втому перепрацьованих органів і, само-собою, дають необхідну технічну й тактичну підготову до змагань. Треба тільки, після такого тренінґу, йти просто додому й належно виспатися...

Два моменти — наші спортові клюби мусять мати на увазі: 1) що їхні аси, з Років Божих 193..., поволі викінчуються і 2) що доростові не присвячується належної уваги. Тому, що в випадку доросту відпадають нарікання на важку працю (йдеться про шкільну молодь), можна спитати: чому бодай для цих, повних сил, запалу й таланту хлопців не влаштовується реґулярних тренінґів? Зокрема, в непевний теперішній час, де кожний наш „УСК", кожної днини, може втратити п'ять, шість і десять змагунів (покликання до війська)?

Філядельфійський УСК „Тризуб" (та й чи тільки він?!..) має має вічного „пеха": він („Тризуб") увесь час „дусить" суперників, увесь час сидить під їхніми воротами — а кляті суперники... йому ґолі роблять. Коли б наш славний Цяпка жив і узнав про таку трагедію, він неодмінно спитав би:

— Чого ж ви під воротами суперника сидите? Пустіть його сидіти під вашими воротами — тоді ви евентуально йому ґолі робитимете...

Така цяпківська рецепта тим правильніша, що „Тризуб" (говорю на підставі рецензій) має слабку оборону і пробійну лінію наступу. Йти відкрито на нокавт може тільки той, хто певний своїх сил; звичайний смертник мусить дивитися, щоб добре крити відслонені місця, а тоді шукати відслоненого місця в суперника. Що така тактика дуже часто приносить перемогу на пункти — про це „Тризуб" достатньо на власній шкірі пересвідчився. Мудрій голові — лиш дві слові...

Рішучою помилкою — наших невитренованих, усе ще незвичних до гарячого підсоння (часто обвантажених літами, чи додатковими фунтами надваги) змагунів є стосування тактики довгої, „летючої" гри. Це самозаріз; грати треба тільки так швидко, як змагуни можуть. А в тім швидкість (маємо на думці швидкість бігу — не старту!), це тільки одна з багатьох зброй. Вчасний старт, твердість на ногах, гра тілом і твереза спокійна контроля м'яча — не менш гостра зброя. В таких умовах, вихід на позицію й подача можуть — навіть у відповідному темпі — вивести суперника з рівноваги. Тоді виcтане одна довга подача, один старт — і ворота здобуті. Застосуйте таку тактику (коли на іншу вас не стати) — і побачите, що суперник загубить свою швидкість, а тим і себе самого...

оНо

НЕ МІГ ВИЖИТИ З ДОЛ.15,000 УКРАВ ДОЛ. 750,000

Ню Йорк. — Посередник при обезпеченнях, 49-річний Макс Ґуревіч, попав під арешт за підроблювання банкових чеків, за ошуканство і за злодійство. Ці „трансакції" перевів він на шкоду двох банків, а саме „Банкінґ Трост Компані" на $300,000 і Роял Індостріял Банк" на $200,000, а понад те ще на дрібніші суми в інших фінансових установах. Крім того він присвоїв собі гроші своїх клієнтів. Разом він дістав $750,000. Коли прокуратор запитався Ґуревіча, чому він допускався цих обманств і крадежей, він заявив, що він мав приходу тільки $15,000 річно з свого бизнесу, отже не міг з нього вижити.

АМЕРИКА ДОКОРЯЄ ІЗРАЇЛЕВІ ЗА БОМБАРДУВАННЯ СИРІЇ

Вашинґтон. — Злучені Держави вислали нагану державі Ізраїля за бомбардування з повітря сирійської території, ніби то у відплату за стріли на сім ізраїльських поліціянтів в полосі звільненій від війська між Ізраїлем і Вирією. Америка пригадує Ізраїлеві, що бомбардування не було нічим виправдане і що уряд Ізраїля повинен дбати про приязні стосунки з арабами. Нота до Ізраїля пригадує, що обі країни, тобто Ізраїль і Сирія завдячують своє становище в Об'єднаних Націях зобов'язанню, що вони будуть втримувати мирні відносини на своїх пограниччах.

СТОРІЧЧЯ НАТАЛІЇ КОБРИНСЬКОЇ В КАНАДІ

Виннипеґ, Канада. — Щоденник „Виннипеґ Пресс" подає довшу вістку про святкування століття народин Наталії Кобринської, яка була основателькою першого українського жіночого товариства в світі. Свято відбулося 11 березня під проводом Н. Л. Когуської, голови жіночого руху канадійських українок. На нього прибула теж Олена Кисілевська, колишня українська сенаторка в варшавському соймі, про яку щоденник подає довшу згадку. Крім згаданих жінок згадана ще Савела Стечишин з Саскатуну.

ДІЯЛЬНІСТЬ У. К. К. В 1950 РОЦІ

(Закінчення зі стор. 2-гої)

від себе: „Всі, що вірять у волю, понесли велику втрату, як ген. Чупринка поляг в битві з російськими військами НКВД останнього 5-го березня в Західній Україні. Як вістка про його смерть рознеслася у вільному світі, його смерть оплакували не тільки українці, але й литовці, хорвати, словаки, поляки, мадяри, грузини, латвійці, козаки, туркестанці та численні інші народи, які дуже близько знали справу, за яку Генерал боровся та за яку продовжує сміливу боротьбу Українська Повстанська Армія. — Нарід Америки та народи вільних країн, які сьогодні розбудовують нашу силу для збереження миру, повинні бути тільки натхнені та запевнені героїзмом цих борців за волю за залізною заслоною, для яких немає миру!.."

Ці гарячі слова нашого визначного американського приятеля відносяться насамперед до нас самих і ми повинні записати їх глибоко в наших серцях, бо вони — при Божій допомозі — дозволять нам завершити нашу місію і виправдати це велике признання, яке висловив президент Труман нашому Четвертому Конґресові за наше „заінтересування та участь в нашій демократії", як теж за наші „зусилля допомогти нашим рідним братам, які не мають можности зазнавати благ вільного суспільства, якими ми маємо щастя користуватися в Злучених Державах Америки".

(Кінець)

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ МАЛИ Б БОРОНИТИ ЛАТИНСЬКУ АМЕРИКУ

Ню Йорк. — Спруйл Брейден, колишній американський амбасадор до Арґентини й інших країн Південної Америки, у промові в Клюбі Львів, звернувся до ЗДА з зазивом, щоб Вашинґтон обсяв оборону цілої Західної півкулі. Він висловив переконання, що країни Південної Америки не всилі поставити оборону на такій висоті, як цього вимагає теперішня хвилина.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, подає до відома своїм членицям, що місячні збори відбудуться в суботу, 14-го квітня, в год. 6-тій ввечорі, в церковній галі під ч. 305 Гудсон Еве. Просимо членниць, що довгують, прийти і вирівняти свої залеглості. Приводіть теж нових членниць до нашого відділу. — За уряд: К. Шурґот, предс.; Х. Вялецька, кас.; А. Гунька, секр.

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори Тов. ім. Ев. Коновальця, від. 238, відбудуться в неділю, 15. квітня, в галі Укр. Прав. Громади, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів, старших і молодих, прийти численно. На зборах буде коротке звідомлення гол. радного У.Н.С. М. Давискиби про перебіг річних нарад Гол. Уряду У. Н. Союзу, а тому кожний член Союзу повинен обовязково явитись на цих зборах. На збори можуть прийти також члени інших відділів, як рівнож і громадяни, що ще не є в Союзі, а повинні би вступити в члени. На зборах будуть порушені теж справи Секції Укр. Допомогового Комітету. Отже проситься всіх інтересуючих прийти. — За уряд: П. Мороз, гол.; П. Попович, кас.; М. Давискиба, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. квітня, точно в год. 2. пополудні, в Громадськім Домі. Просимо всіх членів бути присутніми. — В. Новак, секр.

ЕМБРИДЖ, ПА. — Повідомляється всіх членів і членниць Бр. св. Василія Великого, від. 161, що чергові збори відбудуться в суботу, 14. квітня, в годині 7. ввечорі, у власній салі. З огляду на важні справи до вирішення, всі члени, місцеві і позамісцеві, повинні прибути і вирішувати справи на зборах. Взиваємо новоприбулих ставати в ряди У. Н. Союзу і нашого відділу. Також напоминаємо довгуючих членів вирівновати свої залеглости. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Українське Запомогове Тов. „Дністер", від. 361, повідомляє своїх членів, що чергові місячні збори відбудуться в суботу, 14. квітня, о год. 8. ввечорі, в залі Клюбу Українських Католицьких Ветеранів, 33 Е. 7. вул. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо на них буде звіт контр. комісії і виступить з доповіддю представник Цивільної Оборони й дасть пояснення, що треба робити на випадок ворожого нападу з повітря. Крім того управа Т-ва познайомить членів з дотеперішньою діяльністю та поставить на обговорення й вирішення плян дальшої діяльности. Проситься членів вирівняти залеглі членські вкладки. — За управу: М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; Н. Левкович, скарб.; В. Варагура, рек. секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. квітня, в парафіяльній галі, 803 Фронт вул., в 2-гій годині пополудні. Проситься членів прийти на означений час та сповнити свої членські обовязки. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглості найдальше до 25-го цього місяця, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: Д. Рудакевич, предс.; Н. Біленкий, кас.; І. Федорак, секр.

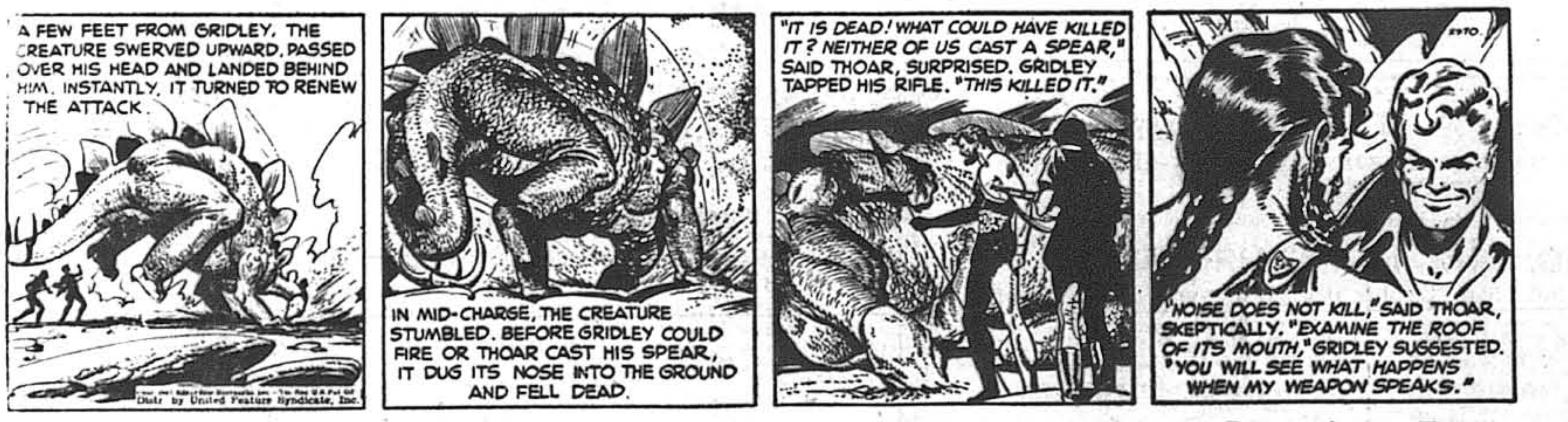
ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 15. квітня, в парафіяльній салі при 74 Геррис Еве., в годині 1. пополудні точно. Просимо всіх членів прибути на ці збори. Є важні справи до обговорення і до полагодження. Будуть звіти уряду і контролі за перший квартал. Ювілей нашого Товариства і відділу зближається, а тому кожний член повинен тим цікавитись і прибути на збори. — І. Околіта, предс.; І. Кокольський, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ПОДЯКА

Вивокоповажаному Пану МИХАЙЛОВІ ЮРКІВ
м. Рачестер
українцеві-патріотові, за щиру і безвинагородну допомогу для нас новоприбулих скитальців, цим шляхом складаємо щиру подяку та бажаємо Йому довгих років життя, здоровя і дальшого продовжування Його праці на чисто християнських засадах.
1) Pashkiw Tit
2) Ing. Malachawskyj
3) Шумко Микола
4) Горох Гаврило

ТАРЗАН, ч. 2570. Життєве місце

На кілька кроків перед Ґрідлім звірюка підскочила вгору, перескочила понад його голову і осіла поза ним. Нагло вона відвернулася, щоб відновити напад.

Серед нападу потвора поховзнулась і впала мертва.

„Вона згинула. Що могло б її вбити?—сказав Тор, здивований несподіванкою. Ґрідлі поклепав по крісі і сказав: „Оце її вбило".

„Але ж гук не вбиває" — заявив Тор недовірчиво. „Попробуй вершка його дула" піддав думку Ґрідлі. Тоді побачиш, що станеться, коли моя зброя заговорить".